

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön előfizethető helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivántató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés félével a pontosan és jutányosan közöltetik.

April elejétől június fogytaig terjedő évnegyedes folyamára e' testvér-lapoknak helyben borítéktalanul 2 fr. 40 kr. borítékosan helyben vagy postán 3 fr. 30 kr. — April elejétől december végeig terjedő 3/4 esztendei folyamára pedig helyben borítéktalanul 7 fr. 30 kr. borítékosan helyben vagy postán 9 pengő fr. előfizetést elfogadnak mind a két hazai k. postahivatalok, mind szorgalom- vagy gyorskocsi vagy más biztos alkalom által a **Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.**

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (István es. kir. főherceg, 's kir. helytartó levele Uzovics ő mgához. Sok baj semmiért. Budapesti napló. Törvényhatóságok: Pest, Hont, Bereg-megyék, 's a Hajdúkerület közgyűlései; Esztergom, 's Lozsoncz városoktól tudósítások, Erdélyi országgyűlés. Társulati élet: A' gyáralapító társaság közgyűlésének eredménye.)

Külföld. (Portugália, Spanyolország, Anglia. Ertesítő.)

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

ISTVÁN es. kir. főh. 's Magyarország kir. helyt. válsza m. Uzovics János hét szem. táblai közbiró urnak mint a' szegényápoló pestv. bizottság elnökének részvétlanusító feliratára: Nagys. elnök ur! A' szegényápoló intézeteket igazgató bizottság részéről f. hó 4kén kelt felirata által tanusított bánatos részvételt, mellyel boldogultatyám elhunyt feletti fájdalomban őszintén osztozik, ugyszinte azon bizalomteljes ragaszkodásért, mellyel Magyarországnak helytartóvá lett legkegyelmeseb kinevezetésem fölötti örömet nyilvánítja, vegye Nagyságod 's általa az egész bizottság szíves köszönetemet azon biztosítással: hogy híven akarom ápolni azon eseményeket, mellyek magvait, mint e' bizottság érinti, felejtethetetlen édes atyám hinté el; 's hogy a' szenvedő emberiség érdekében működő intézetek bennem is őszinte pártolóra 's előmozdítóra számíthatnak. Egyéb-iránt különös hajlandósággal maradok Nagyságod szíves jó akarója István s. k. kir. helytartó. Bécs börteléből 12kén 1847.

Sok baj semmiért.

Legközelebb mult csütörtökön, gyümölcsoltó boldogasszony ünnepén, melly a' kértésgazdáknak epochális napok, martius 25én délután 5 órakor összeültek a' magyar gazdák a' nemzeti casino nagy teremében; tanácskoztak éjjel előtti 11 óráig a' legtüzetesebb hévvel, legnagyobb elragadtatással, 's végre határozták: hogy majd a' jövő szombaton fognak határozni.

Ne gondolja valaki, mintha ez egyenes őszinteségű szavak nem lennének egyebek, mint hű utánzása köztisztel. Fáy Andrásunk meséjének; mert a' becsületes utánzást sohasem tartom ugyan véteknak, sőt követendőnek: mindaz-által ott és addig, hol és meddig érdekes eredetiségekkel találkozom, ezek vázolását elibe teszem az imitációval dicseretes foglalkozásnak.

Általában állíthatom, hogy mióta derék Fáy Andrásunk említett meséjét édes anyanyelvünkön megírta 's az élet elmagyarázta: azóta minden husz gyűlés közül legalább nagyobb rész csak azért határoz, hogy máskor határozzon.

A' gazdasági egyesület évnegyedes közgyűlései eddig kivétel tőnek e' ránk erőtetett szabály alól, ott határoztak; 's ha nem volt, ki a' határozatokat megtartsa, és nem volt, ki végrehajtsa, annak a' határozók okai nem valának. A' jövő titkait csak Isten szeme láthatja be. Ma fordult a' koczka, 's az új modoru tanácskozási eljárás ide is be-csempesztett.

E' reform-szándék aligha nem egyenes következése a' programoknak, noha tulajdonképen a' gazdasági egyesületben, mint bármely más anyagi érdeket előmozdítani 's összpontosítani kívánó vállalat - vagy intézetben minden program- vagy pártelekezettnek békesen egyesülnie 's összeolvadnia kellene a' közérdek 's nemzeti gyarapodás elvében. Ha a' gazdák ezt elemzendik, meg is értik.

Mig a' programok korszaka hazánkba be nem köszöntött, 's lelki szemekre microscopekat nem illesztett, miszerint emberfeleinket csak embereknek, 's a' tárgyakat saját valóságukban foghatók fel: addig a' Magyar Gazda folyóirattal is a' gazda közönség vagy meg volt elégedve, vagy nézeteivel nem találván azt egyezőnek, egyedi pártolását tőle megvóna. Ez volt minden.

De ma már más nap sűt az égen. A' Magyar Gazda folyóirattól a' gazda közönség többet igényel, mint, hogy a' trágáról, szántás, vetés, meg boronálásról irt cikkeit közt önálló nézeteit egyéb tárgyakról is egyedi belátása szerint

közölje. Ha a' H e t i l a p az Iparegyesület organuma liberális tud lenni, 's mint ilyen magát fen bírja tartani, miért nem lehetne az a' Magyar Gazda is? Világos! Viszont -- ha a' Magyar Gazda, némelyek szerint mint p-es folyóirat eddig fentartotta magát, semmi okot sem látnak abban: miért kellene elvét és irányát épen most változtatni? — Azaz — a' Magyar Gazda folyóirattól kívánatlik: hogy liberális legyen; és kívánatlik: hogy conservatív legyen.

Magam is kíváncsi lettem minélelőbb látni egy liberális, és egy conservatív szántást azon egyekével 's azon egy béres által. De félre a' kivánatokkal 's e' helyett vizsgáljuk magát a' tárgyat. Hogy hova vezet az, midőn a' pártküldelemek szenvedélyes tusáji az egyesületi térére vitetnek, legközelebbi számunk kimutatá: itt hátra lenne elbeszélni azt: minő hibákba döntethetik magat a' törvényhozás az által, ha az emberek bizonyos organumok hivatását ösztévesztve ezek irányában mindent és mindent saját politikai elveik kalapja alá akarnak erőtetni. Ebből sehogysem kerülhet ki valami jó, miként például nem kerülhet ki jó abból, ha a' gazda feje a' gazdaszony kontya alá borítottatik. Jó lesz ezt figyelemben tartani 's nem kívánni a' gazdasági, ipar- 's más illyesnemű folyóiratoktól bevallott politikai tanokat, minthogy tapasztalat szerint — a' gazdasági téren — épen a' politicus gazda szokott a' legszegényebb tehetségű 's gyakorlatu gazda lenni. De legyünk felvett tárgyunk irányában világosabbak.

A' Magyar Gazda folyóirat nem a' gazdasági egyesület tulajdona, hanem Kaeskovics L. és Török Jánosé. A' gazdasági egyesület csupán címét, firmáját kölcsönözé oda, hogy ez által nagyobb közönségre számíthasson a' lap. De e' firmáról — hogy valami következtetésbe ne ejtessék — az egyesület akint intézkedett, miszerint a' lap a' szakosztály ellenőrzése mellett szerkesztessék. Én így fogtam fel a' dolgot, meglehet — hogy másként van. Idővel a' Magyar Gazda szerkesztősége meghagyta ugyan a' firmát, de az ennek ellenőrzésére kijelölt szakosztályt mellőzte. Ez jó darab időig így tartott, a' nélkül, hogy észébe juttat valakinek egyik vagy másik közgyűlésen ez ellen hangos „auditó Quirités“féle declamatioval előállani. Most — mivel a' programok kora megérkezett 's mivel történetesen épen ezen időkorra esik a' kereskedelmi társaság ingadozása, a' flumeitársulat előmozgalmi 's a' kormánynak a' gazdasági iránti jó szándék - nyilvánítása 's mivel — végre a' Magyar Gazda szerkesztősége — ismét csupa történetből ezen dolgok iránt pro és illetoleg contra nyilatkozni bátorokodott: feltámadt az alvó óriás 's vagy a' szakosztályi ellenőrködést 's a' modor- és irány- változtatást kívánják, vagy a' gazdasági egyesület firmájá elvételét. Ez a' species facti. Ezért seregtelt össze vagy száz gazda, hogy tárgya legyen pipaszónál majd otthon édes önnönök mit regélni.

Végre száz szónak is egy levén a' vége, a' firma elvétele többséget kapott, mert a' Magyar Gazda szerkesztősége az önállás és függetlenség eszméjét nem csupán ajkain, hanem keblében is érezvén, ő legalább ezt tartja — kiskoruságra magát 's lapját kárhóztatni nem hajlott.

Az egyesületnek így tulajdonképen nem volna organuma. De birnia kell még is organummal, ezt a' többség úgy akarja, már pedig a' többség akarata minden civilisált nemzetnél határoz. — És azonnal bekövetkezett a' javaslat, melly az egyesületnek illyen organumot ad. Miké? elmondom. —

A' nemzeti szinpadon láttam „Zach nemzetség“ című, Vahot Imrétől szerzett eredeti dramát adatni. A' Zachok alatt a' sirboltban Bódog testvérök ravatala mellett összeülnek; ott Károlyt simpliciter exautorálják, 's magoknak más fejet választanak. Kit? — — hosszas gondolkodás után az öreg Demén valami J e r e t á n t emlit, ki Ázsiában még él, tehát azt kell behívni. Elfogadtatik, mert hisz ugy sem leendő ideje bejönni. No t. olvasó — így áll a' dolog a' gazdasági egyesület projectált lapjával is. Mellyről azonban ez uttal legyen elég ennyi.

A' gyűlés teljes befejezte előtt a' rendes elnök eltávozott, de sok tag maradt 's elnököt helyettesítének 's

egyszersmind kimondák: miké jövő szombaton, vagyis mart. 27kén ismét összeülendének 's teljes érvényességgel csak ekkor határozandának, még az elnök-kérdésben is.

Ezen eredvényt vesd össze a' kezdettel 's élj boldogul. — abc.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Nem r'giben egy vásári bódében egy hasbeszélőt mutogattak, melly is olly tókélyre vitte a' hasbeszédet, hogy midőn elkezdte magat magával solo dialogizálni, a' ki be nem volt avatva a' dologba, szinte esküdni mert volna rá, hogy két különböző személy beszél. Pedig re ipsa csak egy volt. Különben olvasott personának látszék e' személy. Például mikor illy discursust kezdett: (Szájhang) Én jelen voltam Shakespeare keresztelőjén! én tartottam őt a' keresztvize! (Gyomorhang — erősen elváltozva, mintha Augsburgból jöne — igaz. való! Eljen a' tutma! (Szájhang). Én okos ember vagyok, hanem az egész világ nem okos ember, ettem papirost, pergament, kutyabőrt, nádpapirost, szalmapapirost, irottat, nyomtatottat, hasamban van a' világ minden philosophusainak tudománya! (Gyomorhang, melly, mintha Lipsiából jöne) úgy van! való! gut gebrüllt! Eljen a' tutma. Eljen! (Szájhang). Én sok nagyurat ismerek. Párizsban a' Szajna kenyes pajtásom; ama híres Tower Londonban öreg apámmal együtt járt iskolába, Carthagóval három nap utaztam együtt a' vaskocsin, a' Münsterrel Ulmban együtt növekedtem 's egy asztalnál ebédtem a' Dardanellákkal. (Gyomorhang). „Mnd igaz! Tökéletes valóság. Oh tutma. Legyen a' te életed hosszu és dicsőséges és a' milly hosszu, olyan dicsőséges!“ (Szájhang). „De még az mind semmi, a' mi én most vagyok, hanem a' mi leszek, az lesz ám valami. Megfordítani a' nap forgását, hogy ezentul Ázsiában leszen Spanyolország; bemutatom: hogy nincs hét szín a' világon, hanem az egész világ zöld; négykéz láb járatom az embereket, a' kik nekem hisznek és a' verebektől angyalokat csinálók; megmázom a' felhőket és a' csillagoknak kiverem a' szemekiket; bemutatom: hogy az embernek enni inni és aluni vétek 's b. (Gyomorhang maga magát megcsodálva) oh nagy tutma, nagy az én bámulásom tefölötted, te óriás vagy, legalább lehetnél, te vagy Theophrastus Paracelsus (Szájhang, szerény, de önérzettel teljes vonatkozással). Nem, nem barátom, az én még nem vagyok, ne is mond: hogy az vagyok, mert még valaki irigykedni talál rám, én csak én vagyok és senki más, mint a' világ univerzal reformatora, köszönöm, hogy megdicsértél. . . . Otília (ájultan földre rogyik). — Pembrok (iszony kiáltásával karjaiban felfogja). — Hermione (gúnyos mosollyal nézi a' csoportozatot). — van oka rá! — (A' függöny legördül; — közönség füttyöl és trombitál, kivéve azokat, a' kik jó eleve megszöktek) — (Gyomorhang). Eljen a' nagy Shakespearenek kétszerakkora keresztapja! —

Megjelent e' napokban „der Zeitgeist“ humoristicus lap. Szerkesztő Heller Izidor, képesíté Beck Willi. Ajánljuk ez utóbbi úrnak figyelmébe Lavater illusztrált physiognomikáját, mellyben minden indulatvonása az emberi arcznak igen talált utmutatással van felfoghatóvá téve, — mostani képeinek mimikájából sehogy sem lehet kivenni a' textus értelmét, míg a' „Fliegende Blätter“ben a' kép magyarázza a' szöveget; mi a' fő előny illy Charivari féle lapnál.

Lauka Gusztáv, kis és nagyvárosi Carricaturák cím alatt két kötet novellát ad ki, mellyeket, mint eleven körrajzait a' társas élet legvígabb és legszomorubb fényképeinek, a' lapokban megjelent mutatónyaiban is kedvesen fogadott olvasó közönségünk.

Egy fiatal barátunk napokban új tigrisre tevén szert, miután azt nagy nehezen beleprézséle a' soványabb eldődrül maradt libériába 's megoktató ezentuli teendőinek napi folyamáról, küldé a' legényt a' postára, megtudakozandót: nem jött e' valóságos úrnak levele vagy ujsága vidékről? nébány percz mulva visszajön a' legény 's azt feleli: nem jött. Gyanúsna látszék azonban barátunk előtt e' sült-hal-physiognomia 's vallatá a' szolgát: mondottad e' nevetem? — „Mondtam biz én a' nevétekintetes uram, de azt felelte niesen.“ — „Hát kitől kérdezted?“ — „Hát tekintetes uram, a' si baktól.“

Szép tehetségű és valódi előkészületekkel bíró leendő alkarnagyunkat, Kojanicz Gyulát Havi igyekszik külföldre utazandó énekkara számára igen kedvező föltételek alatt megnyerni. Hiszszük azonban, hogy a' fiatal művész, kire jelen helyzetünkben annyi szüksége van színházunknak, nem fogja fővárosi közönségünket működéséi élvétől megfosztani. a' nemzeti színháznál leendő helyzete, ha annyi ragyogást nem is, de mindenesetre biztosabb álláspontot ígérhetvén. ☐

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

PESTMEGYE 3dik napi közgyűlésén mart. 18án a' tanácskozás fő tárgyát ns Zágrábmege azon körlevele tevé, mellyben panaszkodik, hogy Turopolya ns kerület grófja J. A. törvényes hivatalától felfüggesztetett. Zágrábme-

gye ezen eljárást törvénybeiktözöknek találja, ellene felirt 's kéri e' megye rendeit is, hogy hasonló feliratokkal gyámolitanak azt a trón előtt. A levél tartalmát előadó főjegyző annak részleteiben megemlíti: mikép a főkörmányszéktől azon idő óta, midőn a turmezeiek ellen feladott panasz tárgyában a vizsgálat K. kir. biztosa bízott, a dorgáló decretumok egymásután küldettek Zágrábmegyére. Nevezetesen az első decretumban roszaltatik a rr. azon eljárása, miszerint a kir. biztost vizsgálatában, miként kellene, nem gyámolítják; nehogy tehát kir. biztos urnak további panaszokra legyen alkalma, a közgyűlés legale testimoniumot rendelt melléje, mely a vizsgálatra szükséges irományokat 's egyebet biztos ur kívánatára előállítson. A kerület kiváltságos állásánál fogva a dolog természetében fekiúdt az, hogy a lev. tárbán levő 's onnan kiadati rendelt irományok nem egyebűtt, mint a község közgyűlésében vizsgálathatnak meg; ez biztos urnak tudtával adatott, mi ellen ez ismét a főkörmányszékhez folyamodott, előadva: miképen az eljárásban gátoltatik, a közgyűlés előtt kívánatván annak megtétele. A megyéhez e' jelentés következtében ismét roszaló leirat érkezik, mire válaszólatott: miszerint biztos ő mlga vizsgálati eljárásában épen nincs a közgyűlés által korlátozva, minthogy a tanuvallatásokat N. Goriczán végzé. — Erre ismét megfede d o leirattal lepettek meg a rr. melyben roszaltatik a megrendelt legale testimonium. A megye kifejté: hogy ezt egyenesen biztos ő mlga eljárásának könnyítésére tevők a rr. Mire a nm. kancelláriától érkezett leirat a megyének tudtával adja, mikép a turmezei gróf ezen hivatalától felfüggesztetett 's hogy a biztos semmi akadályok által eljárásában fel ne tartóztassék, melléje kívánása szerinti mennyiségben katonai karerő is adatott.

Ezen előterjesztés után K. I. nagyvárad kanonok és kir. egyetemi hittanár állott fel, előadva: mikép ő felségének joga van kir. biztost kinevezni, tehát ennek is van joga az őt akadályozót hivatalától felfüggeszteni. A sérelem tehát, melyet Zágrábmegye a felfüggesztésből következett, nem sérelem; ezenfölül a felfüggesztés felsőbb intézkedésnek levén kifolyása, annak megbírálásában: vajjon sérelem e az, vagy nem? Pestmegye competens bíró nem lehet 'sb. Végre, miként szónok hírlapi tudósításokból tudja, Zágrábmegye rendei legközelebbi közgyűlésükből felirat terjesztettek ő felségéhez, melyben eddigi akadályoskodásukért bocsánatot kérnek, 's csak arra kéri a legfőbb hatalmat, hogy a biztost vizsgálatának minélelőbbi bevégzésére utasítméllőztatnék. Ebből látszik, hogy Zágrábmegye önmagával kibékült 's hogy ennél fogva Pestmegye e' felhívás kívánt pártolatlása által ne zavarja meg a beállott békét. Egyébként indítványozza: ahogy Zágrábmegye a dologt jövő országgyűlésre sérelmül terjesztendi föl, ez esetben Pestmegye azt eddigi határozatánál fogva is pártolandja; de most különösen felírni a mellett nem akar. Ezen indítványt M. kir. udvarnok és H. P. kir. ügyvéd pártolák.

Az ellenzék részéről Sz. M. első alispán az indítványozóval azonos értelemben nincs; ő ezen felfüggesztési sérelmet elintéztnek nem látja, mert az nem csupán Zágrábmegyét, hanem illeti az egész országot, ennél fogva csak is ennek gyűlésén intézethetik el. Majd kibocsátkozott szónok a vizsgálati eljárásra, 's azt legjobb akarat mellett sem mondhatja olyannak, melyet mint rendest, helyben hagyani lehetne.

Szónok innét azon szomorú tapasztalatán sohajt fel, miszerint épen azon párt veszt Horvátországban, mely a kapcsolat érdekében a magyar nemzethez oszolhatlan hűséggel folyvást cselekszik; ezt figyelembe véve Pestmegye nem állapodhatik meg csupán a mellett, hogy e' dologt ha Zágrábmegye az országgyűlésen is sérelemnek állítandja, majd ott követeli által pártolni fogja, hanem ki kell mondani e' rokonok némi megnyugtására, miszerint Pestmegyében felhívásuk rokonszenvre talált, sérelmeket országos sérelemnek tekintik, 's mint ilyenek orvosoltatását legfelsőbb helyen külön felirattal is sürgetendik.

K. L. táblabíró egyéb észrevételei közt különösen az ellenfél azon állítására bocsátkozott, melyben mondatik: hogy hisz Zágrábmegye közelebbi feliratában megbánván eddigi tetteit, azokért bocsánatot kért, megbékült, 's így az egész nyomozást rendes és helyesnek ismeri. Szónok nem hírlapi, hanem egyéb adatok után pedig a dologt úgy tudja, hogy miután Zágrábm. látta, hogy egy biztos előadása többet nyom h i t e l e s s e g dolgában, mint egy törvényhatóság felirata, 's miután minden megkísérlett törvényes léptét sikeretlenek tapasztalá: hogy az egész dologgal minélelőbb tisztában lehessen, feliratban kéri meg ő felségét, hogy a' nyomozást mielőbb végeztesse be; itt egyszerűen bocsánatot kérnek ő felségétől eddigi felirataikban netán használt erősebb kitételekért. Ennyit felvilágosító feleletül; egyébként pártolja előtte szóltat azon hozzáadással, — hogy a' feliratban említették meg az 1805ki törvény, mely szerint biztos csak oly esetekben nevezet-

hetik ki, midőn a megyében főispán nincs 's mivel Zágrábmegyének rendes főispánja már van, a vizsgálat erre biztatnék. A határozat ezen utólsók értelmében mondatott ki, miután még vagy 14 szónok támogatólag nyilatkozott.

Következtek a megyei körlevelek. Mosonmegye István es. kir. főhírt a nádori kijelettek közé kívánja soroztatni. Erre Pestmegye rr. megjegyzék: mikép ő sokkal nagyobb választási szabadságot látnak kijelölés nélkül, mint kijelöléssel. Azért határozatuk mellett maradnak. Nemkülönb tudomásul szolgáltak: Vas, Temes és Szepesmegyék, ugy Buda és Besztercebánya. sz. kir. városoknak ez érdeemben kelt leveleik. Sárosmegyének azon levele, melyben József nádor ő fens. országos érdemeinek örökítéséül országos kórház-alapítást indítványoz, melynek költségterve 500 ezer pfra tervezetlik, tudomásul szolgált. Kimondatott ugyan ollyan intézetnek szüksége, esakhogy más czim alatt ohajjták azt ns Pestmegye rr. létrehozni.

Ungmegye a részek viszacsatlása tárgyában felirt 's feliratát e' megyében is pártolatlani kéri. Tudomásul szolgált, mert Pestben e' lépés már régen megtétezt. Ezzel rokonkapcsolatban tárgyaltattak Erdély némelly törvényhatóságának hivatalos felszólításai, nevezetesen: Kolos, Doboka, Torda, Belső- és Középszolnok megyék, és Háromszék levelei, melyekben kijelentetik az unió iránti rokonszeny, de épen ezért az illető hatóságok kéri Pestmegyét is: állana el a részek viszacsatlására sürgetésűl, minthogy ez által az erdélyi törvényhozás a megyei elem egészen nullificáltatnék. A rr. sajnálják ugyan, hogy a dolog így van, de mivel a' már meghozott törvényt tisztelik, azt végrehajtatni akarják 's hogy az összes uniónak szinte meleg pártolójai, az kitetszik azon, már fenlevő határozatukból, mely szerint a' mondott unió eszközésére mind két ország részéről küldöttség-kinevezést sürgetnek.

Ezután a közgyűlés magányügyek tárgyalására tért, melyeket a közönségre kisebb érdekűségök miatt mellőzünk. —

A hallgatóság e' gyűlés folytán is a régi volt. —
BEREGMEGYE. Martius 8án ismét összegyűltek a Rdek, alkotmányos jogaikat ő exca elnöktele alatt gyakorolni, midőn a tanácskozásnak irányadó mérséklési jelszót 's ebből eredett békés tárgyalatást elnök ő exca kellőleg kifejtván, a' kifizendők kifizése után a szönyegre került tárgyak feletti kölcsönös tanácskozás elkezdett. Felolvasatott elsőben is azon kisgyűlési jegyzőkönyv, mely mély fájdalommal tudatja es. k. örökös flg József orsz. nádora halálát, 's ennek következtében határozott három havi gyász jelképző fekete pecsét-használat, mely elfogadtatván, felolvasatott azon k. k. intézvény, mely szerint tudósítatik megénk, mikép addig is, míg jövő országgyűlésen, a nádor-választás bekövetkeznék, ő es. k. fensége fens. főhírt Istvánt az elhunyt nagy nádornak fiát, úgy dicső jelleme 's érdemeinek is méltó örökösét kir. helytartóul kinevezni méltóztatott. Azon fájdalom, mi egy nemzettel közös, csak akkép enyhíthető, ha a' nemzeti viszony a bánattal hasonló nyereménybe léphet által; a' kk. és rr. örülnek e' kinevezésnek annyival inkább, mivel az elhunytban egy nemzet szeretettjét vesztén azt István ő fenségében feltalálndják. Az intézvény kedves tudomásul fogadtatott. Olvasatott Pestmegye azon körlevele, melyben ő felségéhez köszönetnyilvánít István főhírt kir. htvá kinevezéséért; ohajtván ezt jövő hongyülésen szentesíttetni. E. S. sokkal gyöngébbnek érzi magát, hogy sem elősorolhatná a' nagy halottnak dicső érdemeit; Pestmegye elég híven, elég értehetően adja elő azokat, csak egyet, a' nemzeti nyelv emeltesét, mely minden honfinak élete, kell megemlítenie; ez egy az, mi halhatatlanná teszi őt e' megye, úgy mint a' nemzet életében, pártolja Pestet 's ohajtja, hogy az érdemeiben dús apa után fia lépjen a nádori hivatalra. K. K. osztozott az elvben előtte szólttal, de pozitív törvényt semmi érdemnek alá nem vet, ám legyen István ő fens. nemzeti közkívánattal nádor, ő egyedi véleménye szerint pártolja; de mint hazája törvényét szerető polgár az 1608: teziket elmellőztetni nem ohajtja. (Helyes). B. J. ne menjünk tovább az öröm és hálánál, hisz nem meszse az idő, midőn részletekbe bocsátkozhatunk. V. J. megelőzött már a' fejedelem 's így István ő fens. nádorunk lesz, pártolja. K. K. B. G. hasonlag Sz. I. pártolja Pestet 's a' pesti levéllel teljesen megelégszik. Végzés: követek jövő hongyülésen a' négy kijellett közül nádori méltóságra István ő fohgségét pártolndják.

Sárosmegye pártolatlást kéri azon levelét, melyben jövő hongyülésen nádor ő fens. emlékére egy országos kórház-épitést ohajt, a' körülmények okszerű előállta mellett tudomásul vették, ugyszinte Pozsony és Szepes levelét is, Vasmege azon pártolatlást kéri levelére, mikép a' hozzájok naponként törtémetűl tóduló sváb néposportok, melyek a' nemzetiséget is veszélyel fenyegethetik — tovább beköltözés megakadályoztatása tekintetéből, a' helyt. tanácshoz felírni e' megye 's jövő hongyülésen a' tény o'váskép jegyeztetnék föl; két elv került szönyegre; E. J. a'

hazánkban létező sváb nép ügyes gazdaságát 's ebből eredett növekedő culturát hasznosnak látván, őket pártolá. Sz. J. ellenkezőleg szegénység szempontból ezt ugy nemzeti-ségre mint iparra veszélyesnek tartja, előa dván ugyanis azt, mikép e' nép nincs biztosítva földdel sem honában sem ez idegen földön, 's mint kolduscsoport kénytelen vándorolni, addig, míg jobb és boldogabb hazát talál, színterint Vasmegeyét pártolni nemcsak szükséges, sőt honfini kötelesség is mindaddig, míg vagy a' kormány vagy a' hongyülés ezen szerencsétlenekre biztosítást nem nyújt. T. K. és R. leéltük a' vándoridőszakot, elég koldus van e' hazában, a' fölösleges veszélyes mind a' státusra mind a' nemzetre, a' napszámosnak nincs jövője, csak napja, míg dolgozik, de az is van e' honban elég; Vasmegeyét pártolja 's ohajtja, hogy mindaddig, míg elegendő vagyon nem adatik, azaz életbiztosíték, addig az illy betódulások gátolatlának 's a' jövő hongyülés erre nézve figyelemmel lenne. Elfogadtatott. — Nőgrádmegye a' bécsbrucki vasutvonalon Mosonmegyében felállított ausztriai harminczadot mint a' hazára sérelmet tudatván, kéri e' megyét, hogy a' sérelmek sorába illetoket pártolólólag igtattassak ekép levén utasításul adandó; elfogadtatott. Szathmármegye a' részek viszacsatlását sürgető levelét, mennyiben e' megye e' tárgyban már fel is írt, tudomásul vették. Középszolnok, Alsófejér, Háromszék, Doboka, Belsőszolnok és Tordamegyék felszólítják e' megyét, hogy az erdélyi részek viszacsatlására sürgetésűl, miután ezzel a' 11 száz hatóság és ugyanezen érdeket képviselő 19 város a' magyar elem veszélyeztetésével tulnyomóságra vergődnek, előállni sziveskedjék. Tíz éve mult, hogy a' szentesített törv. teljesítése elmaradt; tovább is ragaszkodnak e' megye rendei a' már tett határozatokhoz 's a' törvény betöltését jövő országgyűlésen sürgetendik. Erdélyt a' nemzeti egyesülés nagy czéljánál örömmel üdvözölve Borsodmegye levelét a' honosítás tárgyában pártolják a' rr.

Szönyegre jött ő exca által egy az adózó nép érdekére üdvösen ható indítvány, mennyiben ugyanis a' helység vagyonosb egyedei az eddigi adó-kivetés mellett tetemes részrehajlat követnének el, meghagyatik illeto járások szolgabírának, miszerint a' dicát minden járásukban eső helységgel magok közöljék, hogy így minden adózó tudhassa: mitől és mennyit tartozik, a' vagyonosb előjárók önkénykedése kikérülése végett egyszersmind e' tárgyra nézve egy ezélszerű terv kidolgozása választványra bízattván. Né-melly izraelita hasznabírlók folyamodtak, hogy hitelezőik, kik netalán ellenök keresetet formálnának, a' rendes idézvény használatától tiltassanak el, igérvén egyszersmind, miszerint ők, az illeto tisztviselő egyszerű rendeletére is ké-szek hitelezőiket kielégíteni. Határozat: ezután 100 ezüst flg a' kereset rendes úton nem eszközölhető, hanem csak bírói commissio útján, minden költség nélkül, 's ezt a' tisztviselők ekép ügyekezzenek végrehajtatni. Itt az 1836: tez. 11. §-at a' rr. kikérülni akarják, a' midőn 20 ezüst forint kereset is sokszor olly bonyolult — már pedig egy krt sem kívánhat ingyen senki valaki zsebéből — itéletes bevégzésére egy év kívánatik. — Lehetetlen ezen határozat könnyűségére meg nem említeni 's kérdésbe nem tenni azt: látha az egyszerű commissióra nem fizet az adós, mert am a' ns embert törvényes perbehívás 's illetoleg kihallgatás nélkül elmarasztalni nem lehet? a' midőn sokszor még ün-nepélyes idézésre sem jelenik meg, vagy ujjolag, meg ujjolag reá ir? vagy brachiumot kér? a' határozatban nagyon ollett volna mindezeket kifejtetni; mert a' törvény illy világosan nem szól. Végül megemlítenő a' zsidóságra nézve tett azon határozat is, melyszerint azok, kik bárhonnan ezélt tiz évvel vándoroltak be a' megyébe, de sem kereskedés, sem más életmóddal nem foglalkodnak, 's ügyszinte elbocsátó- valamint helyhatóságilag elfogadó levelet mutatni nem tudnak, lakhelyökre rögtön vissza utasíttassanak, az ezen tárggyal foglalkodó választványnak jövőndő megtartásra nézve is tudomásul szolgálván.

A' tiszaszabályozási társulat martius 8án gyűlést tartván a' legközelebb tartandó pesti nagygyűlésre, követekül Lónyay János ő exca, Bay György mlga és Lónyay Menyhért bíró választattak utasításul adván: előleges tervkészítést, ezélszerű költségkivetést, ide vonatkozó specialis törvény hozatalát, társulat-szabályozást, a' végrehajto hatalom elrendezését, kölcsön iránti vélemények kiegyenlítését, statutumok kidolgozását, egy törvényjavaslat-készítést, mely a' létesítésre nézve legnagyobb biztosíték legyen, — jegyzőkönyvek vitelét 's rendes társulati levelezés eszközését. Mely általános elvek kifejtése az illetoeknek meghagyatott. r. l.

HONTMEGYEI KÖZGYÜLÉS. (Folyt. 's vége.)

Zágrábmegyének a' kir. biztosság alatt levő turo-polyai eseményekre vonatkozó leveléből megértettük, hogy a' turo-polyai gróf a' kir. biztosság működése befejezéseig hivatalától felfüggesztetvén, a' kir. biztos felhatalmaztatott, hogy munkálkodását, ha ellenszegülésre találnd, katonai

karhatalommal fejezte be. És nem hiányoztak éles kifakadások a Zágráb megye által elpanaszolt kir. biztosság eljárása miatt, míg elnök e. alispánunknak ügyes tapintattal felvilágosított előterjesztése oda vezérlé a tanácskozást, miszerint elhatároztuk: hogyha jövő országgyűlésen ezen biztossági eljárás mint sérelem országos tanácskozás alá fog vétetni, követeink errendezve pótló utasítást kérjenek. — Az Erdélyi megyéknek a részek visszacsatoltatása érdekében alkotott 1840. 21. Czikk életbeléptetése sürgetésével felhagyatni kéri s e helyett inkább az egész Erdélyországi egyesülésre felhívó levelekkel együtt tárgy rokonságnál fogva felolvasott Somogy megye felszólítása is, melyben az említett czikk fogantatására iránt ő felségéhez intézett aláíratos feliratát pártoltatni kéri; ez utóbbira nézve mult évi jan. közgyűlésünkben megkértük ő felségét, hogy a részek visszacsatoltatása iránt eddig fogantatva nem vétett Czikket életbe léptetni méltóztassék, mihez képest előbbi határozatunkat pótlólag így módosítottuk: hogyha a részek visszacsatoltatása jövő országgyűlésig bekövetkezni nem fogna, annak eszközölését s egy alkalommal az Erdélyországi egyesülés eszméjét is követeink jövő országgyűlésen sürgetni s illetőleg előmozdítani törekedjenek. —

A nm. m. kir. udvari kancellária közölte Nógrád megye azon levelét, melyben az említett megye panaszosan előterjeszti, hogy mi az Ipolyszabályozás ügye alatt Dejtár helység malomgátját (mellynek azonban partjai egy oldalról a mi megyénkben fekszenek) törvénytelenül levágtattuk és így a törvények letapodásával, jogsértést követtünk el s megsértettük azon szomszédi barátságos viszonyt, melyet testvéri szeretettel inkább ápolni mint szétlúdni kellett volna; minélfogva kéri ő felségét, hogy miután ő (Nógrád) az elkövetett hatalmaskodást új törvénytelen séggel tetézni nem akarja s e mellett azt tapasztalná, miként Hont megye által a szomszéd Patak helység malomgátja is levágtatni szándékoztatik: ő felsége Hont megyét törvényes korlátai közé szorítva, az egész ügyet a kir. biztosság munkaköréhez utasítani méltóztassék. Ennek folytában olvastatott Nógrádnak e tárgyra vonatkozó kétrendbeli levele, egyikben felszólít: tudósítanót, vajjon a dejtári malomgát levágatása a megye ténye é? vagy pedig az eljáró szolgabíró önkényes tette? a másodikkban az iránt keres meg, hogy miután tudja, miként a pataki malomgát levágatása is eszközöltetni céloztatik, szomszédi egyetértésnél fogva, ezen az illető lakosokra nézve sérelmes határozatunktól elállani sziveskedjünk. Ezen előadástól a nyájias olvasó, ki előtt e' dolog körülményesen tudva nines, első felfogásra azt képzelendi, hogy bizony Hont Nógrád megyével összeakasztotta a tengelyt; a dolog így áll: Hont megyét az Ipoly káros kiöntéseirre ösztönzék, hogy az adózi vagyon megmentése tekintetéből, az Ipoly vízének kir. biztosság általi szabályoztatását szorgalmazza: a kir. biztosság kinevezetett s első teendője az vala, hogy az Ipoly vizén fenálló malomgátakat, mint a sérelmes és káros vízáradások fő lényezőjé az Ipoly torkolatától kezdve majd Nógrád megye határáig levágtattak; ezen műtételnek már azon sikeres eredménye lón, hogy az Ipoly, ha nagyobb vízrohanásokkor kiszorított medréből, két nap alatt az Ipoly völgyén ismét leszaladt és nem alakította szép rétséginket bűzhödtposványnyá, mint a gátak felláttakor. — Nógrád megyének azonban dejtári és pataki malomgátjai, melyek határunk vonalában esnek s alólul is felülül is egyiránt malmaink közé szorították, épen maradtak s az Ipoly vizét folyton fentartóztatva, habár közel fekvő malomgátaink leromboltattak is, szomszéd határainkban nagy pusztításoknak valának okozói. Kir. bizt. os excell. ezen sérelem orvoslása végett mind két megyét, Zsélbe, saját lakába, közös tanácskozványra hitta meg; a megyék küldöttei mind két részről szép számban és különböző e g y e d i s é g e k b e n megjelentek s köz megállapodás szerint elhatározták: miszerint a dejtári és pataki malomgátakat, melyek az Ipoly szabályozás sikeres eredményét akadályoztatják, szüntesse nek meg. Ennek folytában hittük, hogy Nógrád megye méltányos kívánatunkat, adózóink javát, de saját beegyeztével is szentesített határozatát tekintve, a kérdésben forgó malomgátakat önként megszünteti, azonban miután ezen reményünk meghiúsult, sőt felszólításunk is sikertelen maradt, az érdeklött malomgátakat, melyeknek nemcsak partjai de egy részben malomépületei is, határunkban fekszenek, levágtatni határoztuk. A királyi bizt. elnöklete alatt tartott közös tanácskozvány és így közös s mind két részre kötelező határozata, levéltárunkba van. Itéljen az elfogulatlan közönség: ki sértette meg a szomszédi egyetértést? — s kinek van igaza? Mind ezt ő felségének aláíratos felírásban körülményesen kijelentjük, Nógrád megyének pedig megírati határozatuk, hogy a dejtári malomgát levágatása nem szolgabírói önkénykedés, hanem saját tettünk kifolyása. (Vége jövő postán) K o s z t o n c z a y.

VERŐCZEMEGYE mult febr. hó 18kán főispáni elnöklet alatt rendkívüli közgyűlést tartott. Tárgyát azon kétrendbeli helytartósági intézvény tevő, melynek egyike dícsőült nádorunk halálát s az ennek következtében legfelsőbb helyen megrendelt három hónapos gyászt; a másika pedig István es. kir. főhercegnek Magyarország kir. helytartóvá kinevezetését tulitja. Felolvastatván az első, a rr. mély bánatok érzetében egyháza seregének áldozandók imájokkal a nagy halottnak, ki ötven egész éven át virasztott e' nemzet üdvé, jölléte fölött s ki felejthetetlen leend, míg magyar él s Buda áll. Elvégezvén az engesztelő áldozatot, a rr. ismét gyűlésteremükbe seregének — hol is boldogult József nádor országos érdemei néhány szónok által érzékeny szavakban fölmelegítettvén, a kormányhivatalnokokra megrendelt gyászt e' megye rendei is hivatalos eljárásaikban elfogadák; egyszersmind István es. kir. főherceghez, ugy a megdicsőültnek özvegye Mária Dorothea főhőgnő ő felségéhez részvétnyilvánító feliratot rendelték. —

A második intézvény, melyben István es. kir. főhercegnek m. kir. helytartóvá kinevezetése adatik e' megyének tudtára, szives örömmel üdvözlötett; melynek nyomán a rr. közakarattal ő felsége apostoli királyunkhoz hála feliratot határozta, benne kijelentve a fölötti nagy örömeiket s innen eredt köszönetüket, miszerint ő felsége az összes nemzet hő kívánatát megelőzve országunk kir. helytartójaul azt méltóztatott kinevezni, kihez minden párt és véleményszínezet osztatlan bizalom- és szeretettel simul. Nemkülönbön üdvözlő felirat határozatott ő felsége István főherceghez is, melyben a' rendek az iránti meggyőződésüket fejezik ki, miszerint ő felsége a' legközelebbi hongyűlésen az ország összes kívánatára nádornak választatván meg, midőn e' fő hivatalt elvállalandja, csak újabb bizonyítékát adandja azon szives hajlamnak, mellyel a' magyar nemzet iránt viseltetett s viseltetik. Voltak, kik ezen üdvözlő felirathoz Horvátország és Szlavonia municipalis jogait különösen megemlíteni s azokat ő felségének kiemlőleg ajánlani kívánták; de a' többség e' kívánatot melőző, nem tartván illedelmesnek üdvözlő iratban követelő s holmi más szavakkal élni.

Mosony megye körlevele, melyben István es. kir. főhercegnek nádorrá leendő választatását e' megye részéről is követei által pártoltatni kéri, nemkülönbön Borsodé a' honosítás kérdésében s ez által az idegenek bevándorlása korlátoztatását ajánló, az országgyűlési utasításokkal foglalkozó választványhoz tételt át.

HAJDUKERÜLETI KÖZGYŰLÉS. Folyó év martius hó 15. napján évnegyedes közgyűlésünk főkapitányi elnöklet alatt kezdetett meg, ki a' már divatban volt szokásos elnöki jelentés helyett, érzékeny szavakban s fájdalomteljesen említvén fens. nádorunk halálát, említvén rövid vázlatban annak az egész birodalom, különösen e' haza irányában magasztos érdemeit, elmondván e' részben érkeztet hitótanácsi intézvény folytán tett elnöki intézkedéseit, a' gyász megtartása iránt ezuttal el nem mellőzhetőnek állítá abbéli megnyugtató érzése kijelentését, melyet fels. királyunknak István főhőgnő kir. helytartóvá kinevezését tárgyzó leiratából nyert, s kérte a' két k. intézvényt kapcsolatban tárgyaltatni. Ezek felolvasatása után, a' gyász irányában elnökileg tett intézkedések jóváhagyatása mellett, a' 3 hónapos gyász elrendeltetett, egyébiránt az illető szertartások megtartattak s mindenik városban e' czélra készült fekete zászlók hirdetik a' nép előtt is ama nagy és dícső 50 éves hivatalnok elhunytát s H. Bözörményben a' kerületi hatósági gyászszertartáson P. J. ékes és velős gyász emlékbeszédéllel magasztalá a' dícsőült érdemeit. Az özvegy fens. nádorné s István főhőgnő részvét feliratok határozattak. Tárgyalás alá kerülvén ezután István főhőgnő kir. helytartóvá kinevezetését tudató intézvény minék felolvasatása után a' háláérzelem hangos és tartós éljenekben, nyilatkozott. — Voltak azonban, kik sérelmet láttak abban, hogy ő felsége, mint kir. helytartó, Pest megye főispánágával, jászok és kunok grófságával s hétszemélyes táblai elnökséggel is felruházott, a' mennyiben ezek a' nádorhivatalhoz járulnak törvényesen, de ezen vélemény megezáfoltatván csakhamar egyhangulag elhatároztuk, hogy ő felségének azon atyáskodó gondoskodásáért, miszerint a' nemzetet legnagyobb fájdalommal, István főhőgnő kir. helytartóvá kinevezésével megörvendezteté, hálás köszönetünket felírásunkban nyilvánítsuk s követeinknek előleg utasításul feljegyzők: hogy István főhőgnő, mint lélekben dícsőült atya mását, az egész hű magyar nép örömeire nádorrá választani s választatni ügyekezzenek.

Felolvastattak ezek után több megyének (Pest, Mosony, Temes) e' tárgyra vonatkozó levelei, s a' mennyiben már hason tartalmu főlebb határozatunk keletkezett, tudomásul vétettek. Temesé az emlékfelállításra nézve minden készséggel pártoltatott. — A' nm. helyt. tanácsi intézvények közül épen egy tárgy adott alkalmat hosszas vitaközös-

ra, az tudniillik, melyben több bözörményi hajdu atyáknak azon tette, miszerint a' városi közönség által löherésnek kiosztatni rendelt közlegelő egy része fölméretését gátolák, nyomoztatni rendeltetik, az irományok felküldetése meghagyása mellett, itt a' vélemények különbözők lévén, mert tudni szükséges, hogy ezen tény elkövetése után a' mérnök meggátoltatását a' bözörményi tanács a' kerületi elnökségnek följelenté, ez pedig a' kir. biztosságnak tudomására juttatá, ki a' nyomozást el is rendelé, s az illető küldöttek jelentésüket hozzá be is nyújtották s ezt a' küldöttség kerületi kisgyűlésben is előterjeszti. Egy rész kívánta, hogy az intézvény szavai szerint a' tény újra nyomoztassék, a' mennyiben az a' kerület mellőztetésével történt és így az által az iratok fel sem is terjeszthetők; más rész azt válaszolá, hogy nem lehet újra nyomtatni, mert az hivatalosan már véghez vitetett s a' kerületnek tudomása is van felőle, mert a' küldöttségi elnök be is jelentette; sőt az iratok a' kir. biztosság útján fel is terjesztettek, s maholnap rá hto tanácsi válasz is érkezni fog s ha újra nyomoztatnák, összeütközést történhetnék. Hosszas vitaközös után ez utóbbi ment határozatba s így bevértatik, míg a' hto tanács a' kir. biztosság felterjesztésére válaszoland. Olvasott kir. biztosi több intézkedés s egy különösen felbresszté a' kerület figyelmét, hol az adó tárgyában egy minta küldetik s az rendeltetik, hogy jövőre mindenkorra azon minta szerint készítsessék s küldessék föl a' táblajegyzék. Ezen szó „jövőre és mindenkorra“ keserü aggodalmat szült minden jelenlevőben, mert ez által azt, a' mit eddig csak gyanítottunk, hogy a' kir. biztosság állandósítottani szándékoltatik, most már valóvá kezd fejlődni, annál fogva ez ellen felírás indítványoztatott, melyben ő felsége megkérendő lett volna a' kir. biztosságnak valahára, megszüntetése végett; bár mindenki érezte azon sajnos állapotot, melyben egy hatóságnak léteznie kell akkor, midőn törvényes állásu kir. biztosi rendeleteknek van kitéve, mindazáltal mostani tisztelt kir. biztosunk személye iránti ragaszkodás viszatartóztatá e' kerület rendeit amaz indítvány elfogadásától annyival inkább, mivel több illy feliratunk siker nélkül maradának s csak a' jövő hongyűléstől várjuk ebbeli sérveink orvosolását. —

Szőnyegre került ezután egy küldöttségi jelentés, mely a' h. bözörményi óhitűek tanoda s abban a' tudományok minő előmenetelleli előadása megvizsgálására kiküldve volt s hallatlan uraim! a' jelentés szerint 5 évig iskolába járó gyermek nem tud írni s olvasni magyarul. — Bözörményben uraim! s a' Hajduságon a' tiszta magyarság közepett! —

A' jelentés folytán a' kerületi tanulmányi főigazgató esanádi püspök ő excell. fog megkerestetni hathatós intézkedés végett. Eziránt az illető helybeli igazgató is utasított, hogy az iskolában törvényes anyanyelven a' tudományokat előadati legszorosabb s lelkiismeretes kötelességének ismérje. Ezek után, mielőtt azonban a' hus ára fölemeltetése is megkísérlett volna, de nem sikerült, gyűlésünk elszlott, de törvényészeink is végre jutottak, miután minden benlevő rab felett itéletet hoztak. D o r o g i.

ESZTERGAM. Mart. 19kén Esztergam szab. kir. város lakosai fényes ünnepnek valának tanúi. E' napon tartá a' hálás közönség primás ő hűségének Kopácsy Józsefnek névünnepét. Az egyházi szertartást Majthényi Antal felszentelt püspök vezeté a' felsőbb és alóbbi rendű papság legszámosbai segéd szolgálata mellett. Ugyanez ünnepélynél a' katonai és polgári testületek zenekaraikkal együtt az újatatoskodók közt szép renddel léptenek föl. A' szegények megemlékeznek e' napra, mert sok nagy ural találkozhatván, eképen, ha nem esorran — cseppent valamicske az égető szomj enyhítésére.

LOSONCZ februárban. *) Kubinyi Ágoston kir. tan. s a' nógrádi ág. hitvall. esperesség főfelügyelője f. e. jan. 27kén városunkban tartatott esperességi nagygyűlést köv. beszéddel nyitotta meg:

Üdvözlöm a' t. és nagytsizt. esperességet s boldognak ohajtom a' beállott új évben. Kettős gyász lepi meg ez alkalommal dagadó szívemet, midőn a' nagytsizt. esperesség minden egyes egyede szeméből olvasom belső bánatát; mert kérdem: lehet e' nagyobb csapás az emberiségre nézve, mintha felebarátját éhezni, nyomorogni s kinokat szenvedni látja? A' lefolyt két évi országszerte uralkodó szűk termés mindnyájunkat, de kivált adózó népünket annyira lesújtotta, hogy ezek csak tulajdon nagy áldozatunkkal, ha gyökereken nem orvosolhatjuk is a' bajt, mert hisz magunknak is élnünk kell, de legalább jelen aggasztó sorsán segívén, könnyíthetünk. Ezt mindenkinek tennünk nemcsak keresztényi, de emberi kötelessége is; felhívom e' szerint a' nagytsizt. esperességet is, de kivált azokat, kik nagyobb részben adózóinktól huzzák jövedelmüket: sziveskedjenek e' mostoha időben felebarátunk iránt némi kimélttel lenni,

*) Véletlen körülmény miatt elkéset. Szerk.

's őket tehetségük szerint tette is segíteni, gyámolítani. Ez egy, mit elhallgatnom nem lehetett. A' másik csapás, mely kedves hazánkat 's illetőleg esperességünket is e' mostoha időben érte, felejthetetlen nádorunk siralmas kimulta; ő, ki 50 évig dicsőségesen viselt nagy hivatala félésszázados örömmünnepe tartását, melyet még mult év május havában ohajtottak a' megyei hatóságok e' nagy férfihoz mellő szertartással élvezni, csak azért halogatta, mivel a' mult mostoha évben hazánkfiait a' nagy költségtől megkímélni kívánta, különben is, mint szilárd férfi, elég jutalmat találván öntudatában, miszerint mindenkor 's minden időben hazánknak jót tenni főfeladata volt; ő, ki a' legközelebb lefolyt évben éhező jobbágyságot tulajdon erszényéből sok ezerrel segítette; ő, ki betegségében is milliók jelen nyommasztó sorsán aggódván, minden módon segíteni készült, ki országgyűlésinket minden alkalommal legbölcsebben vezérelte; ő, kinek nagyhatású befolyásával mi protestánsok is, ez időre a' legjobb és kielégítőbb törvényeket nyertük; ő, ki alatt kedves magyar hazánk kereskedési, gyári, tudományos, művészeti 's mi legfőbb, nemzeti szempontból oly sokat nyert és haladott; ki alatt Budapestünk európai hírre vergődött, a' példátlan atya és szintollan férj, nagy nádorunk nincs többé! Folyó január hó 13-ka volt azon szomorító nap, mely dicsőült nádorunk kimultával minden hű magyart legsiralmasb gyászba borította. —

E' két nagy csapás közepett kettős gyászt öltvén magunkra, geniuszunk dicsően uralkodó föls. királyunk, legkedvesb hazánkfiaival István főgünnkel' vizsgált meg, őt a' legközelebb országgyűlésig, kir. magyar helytartónak nevezvén ki. Föls. urunk ezen atyáskodó kegyelmeért fűti hálnkat 's legmélyebb köszönetünket e' helyen nyilvánítunk edes köteleességünk! —

Nagyok nemzenek nagyokat; boldogult József nádorunk szívét, lelkét 's erőnyeit szíván magába István főhercegünk, méltó már jelenben is dicsőült atyjához 's ő a' gyász jelenben legjobb ajándék edes hazánknak! Mert ha tekintem, hogy magyarnak született, köztünk neveltetett 's idegen földről akár egyeseknek, akár a' kir. magyar természettudományi társulatnak, melynek lelkes főpártfogója, irt minden levelei azt tanúsítják, hogy távolban is mind nyelvben, mind szívben miénk, ha tekintem mennyire kedveli a' tudományokat, művészetet 's mennyire természete a' népserűség és felebaráti szeretet; ha tekintem, mennyire szerette 's tisztelte dicsőült edes atyját, szerencséseknak tartjuk magunkat, hogy őt már ideiglen is bírhatjuk. Vajha a' nagy természet ura adná, hogy mélyen tisztelt 's forrón szeretett Istvánunkat nescak ideiglen, de mindig 's minden időben köztünk tisztelhetnők. Bizunk azonban a' jövő időben, hogy valamint egykor a' mohosult Prága, Hunyad dicső fiát Mátyást, kit keblében ápolt, szép hazánknak visszaadná 's boldogító kormánya alatt a' tudományok, művészet és mesterségek virágoztak, Istvánunkat is a' budai palotának, melyből egy időre elvitte, úgy mint dicsőült 's a' magyarok keblében öröklő, forrón szeretett edes atyja, mélyen tisztelt József nagy nádorunk méltó utódját visszaadván, minket legboldogabbakká teend. —

Kiöntvén ekép szívem legtisztább érzelmét, melyben mint látom, a' nagytekintetű esperesség is osztozik, kettőre van szerencsém a' nagytiszteletű esperességet felhíni: Először az, hogy dicsőségesen kormányzott kedves nádorunk gyászos kimulta ünnepét esperességgel is tartanók meg; más pedig: eszközölnök ki a' jövő kerületi gyűlésen követeink által, jelentené ez ki fens. kir. helytartónknak, hogy valamint egy részről dicsőült edes atyja kimulta, püspökségünket legmélyebben sujták, ugy más részről ő fens. dicsőségesen uralkodó királyunk, István főgünn kir. helytartónak lett kineveztetésével sziveink bánatát nagy részben enyhítette, benne új boldogságot reméllvén. 'S az e' lelkes beszédben ajánlott javaslatok az esperesség által közakarát 's megegyezéssel elfogadtattak.

ERDÉLYI ORSZÁGGYŰLÉS.

(Az urbéri állományok szabályozása feletti tanácskozások folytatása.)

Közügyig. A' pálinka és serfőzési javadalomra nézve tegyük a' gr. T. F. javaslatához a' r. b. 16-ik §a végén levő következő szöveget: „ott hol 'stb.“ Elnök: Elfogadják é? Nagy többség: Elfogadjuk. Elnök: Hátra van még azon kérdés: a' boltnyitási jogot regalenak tekintik é vagy nem?

A' kik regalenak tartják, álljanak fel. (Sokan felállanak.) Most megfordítva, azok álljanak fel, a' kik nem tartják regalenak (Ismét sokan felállanak.) Elnök: A' többséget a' mellett látja, hogy a' boltnyitási jog regale. Némelyek: Kétes a' többség, szavazzunk. Egy gr. kh.: A' holnapi nap nincs meszse. Ó donatiokat és statutionalis leveleket fog bemutatni, melyekben elő vannak sorolva a' regale beneficiumok. A' mi ott van, arról nem mondhatunk le. (Tartós zaj.) Elnök: Ha szavazást kívánnak, nem tagadhatja meg. Alsóf. e. k.: Igen fontos kérdés ez, a' szabad kereskedés kérdése; azért szavazzunk. Elnök: Ismétli, ha nincsenek e-

nunciációjával megelégedve, melyet azonban most is helyesnek lát, ám szavazzanak. Marosszék e. k.: Lehet olyan, ki azt mondja, hogy nem volt tiszta a' majoritás, 's hibáztatni fogná a' követeket, miért engedték magukat illy könnyű szerrel elűtteni: szavazzunk. Háromszék e. k.: Mikor még némely székelyföldi városok követei is a' mellett állottak fel, hogy regale: nem kélti a' majoritást. (Zaj.) Elnök: Szavazzunk. A' szavazás eredménye lett, hogy 65-en a' mellett szavaztak, hogy a' boltnyitási jog regale. 51-en: hogy nem regale. Udvarh. e. k.: A' szavazás azon fajtát, miszerint némely székelyföldi városok követei ugy szavaztak, hogy székelyföldön nem regale, másutt regale, szóló nem érti. Elnök: A' r. bizott. javaslat 17. §ra nézve ismét az, és a' gr. T. F. indítványa körül forogtak a' vélemények. Gr. T. F. javaslata következő: „Szabadságában áll az urbéresnek bármilyenü termékkel és tárgyakkal szabad kereskedést folytatni, azoknak megvásárlására a' földesurak semmi előjoga nem levén; sőt hol visszaélésként illy vásárlási előjog régebben gyakoroltatott volna is, az jövő időben merőben megszüntetik.“ Ez csak annyiban különbözik a' r. bizottságtól, mennyiben a' §. elejéről következő szók kimaradnak: „Az elősoroltakon kívül a' földesurak semmi királyi javadalom (regale) nem illeti.“ E' §ra is tettek némely észrevételek. Voltak, kik azon okból, mert fenálló törvényeink némely tárgyakra nézve korlátozzák a' kereskedést, e' szó után „targyakkal“ oda kívánták tétetni: „törvény értelmében.“ Mondatott továbbá, hogy meg kellene határozni a' regalekat, nehogy a' földesurak tetszésük szerint szaporíthassák; de e' vélemény nem talált viszhangra. A' „törvény értelmében“ módosítás, azt gondolja, el van fogadva. Kérdésül teszi hát fel: Kimaradjanak é a' r. b. említett szavai a' 17-ik §. elejéről vagy ne? (Többség: maradjanak ki.) Elnök: Tanácskozás alá tűzi az urbéri IV. törvényjavaslatot, mely szól az uri szolgálatokról. Kéri egyszersmind a' kk. és rret, hogy az udv. kancellárjavaslat tárgyában felirással is készüljenek el. Az ülés eloszlott.

XLIII. országos ülés mártius 16-án. (Tárgy: boltnyitási jog és az urbéri szolgálatról szóló IV. törvényjavaslat.) A' jegyzőkönyv 's beigtatott beszédek felolvasása után Középsz. e. köv. így szólott: Miután az urbéri 3-ik törv. cikknek 7-ik §ban elhatározták a' kk. és rr. az urbéreseknek sz. Mihály naptól kezdve új évig, és így három hónapig a' koresmárlási jog átengedését, és azt ezen törvényél fogva az urbéres közönségre közzivelemel alapjául átruházták, az ezen törvényezik most említett §a végén ezen kitétele nézve: „önként értetvén, hogy az urbéresnek fenőbb időn kívül bor és pálinkabeli saját természetvényeit csak vederszámmal adhatják el“, azon észrevétele van, hogy az urbéreseket illető koresmárlási jogot, melynek átengedéséhez küldöik részéről követtársával együtt ok is járultanak, Középszolnokmegye részéről csak azon értelemben fogadják el, hogy a' földesur vagy birtokosság részére fennmaradt 9 hónap alatt, és így új év kezdetétől fogva sz. Mihály-napig, midőn a' koresmárlási és árulhatási jog, az urbéreseket kizárva, egyedül csak a' birtokosságot illeti, az urbéresek saját természetvényeit, vagy bármí módon szerzett boraikat csak ugy adhassák el, hogy azon eladás által a' Compilata Const. III. r. 6. cz. a' maga erejében megmaradjon, és a' birtokosi törvényes jog a' most határozott urbéri törvényezik által se esonkittassék meg legkisebb részben is, minthogy ezen most keletkezett urbéri törvényezik által az idézett Comp. törvényezik eltörölve nincsen. Nyilatkozatát jegyzőkönyvbe kívánja igtatni. Fogarasy. e. k. Ugy véli, hogy a' határozatot nem lehet a' középszolnok köv. szerint értelmezni, miután jelenleg kifejezett aggodalma, a' közelebbi ülésben meg volt vitatva 's a' kk. és rr. többsége nem fogadta el. Elnök: Ovást, észrevétele lehet tenni, azért a' határozat nem változik. Meg levén, ugymond, állítva már a' jegyzőkönyv, mielőtt a' napirendre átmennének, jelenti, hogy egyik megyesi követ, ki a' kancellár ő nmlgánál tisztelkedendő küldöttség tagjául ki volt nevezve, magán körülményei miatt akadályozva levén a' felmehetőben, helyét Schmid Konrád szebeni követ pótolandja.

Fogarasy. e. k. A' közelebbi ülésben hozott határozathoz van szava. Nem akar annak vitatásába elegendni: vajjon a' boltnyitási helyesen határozottat é regalenak vagy nem? de azt gondolja, hogy Magyarország példáját követve, annyi könnyebbséget az urbéresekre nézve tehetünk, hogy a' nálunk inkább előmozdítására sovárgó, mint elnyomatni kellő kereskedés felvirágozása érdekében lehetőleg intézkedjünk. A' boltnyitásihasznovételre nézve határozzunk egy bizonyos évenként fizetendő taksát, melynek fizetése mellett az urbéres boltot nyithat. Ez Magyarországon is így van. A' taksákat háromféleképpen lehetne osztályozni. Nagyobb kiterjedésű és élénkebb forgalmu helyeken a' boltnyithatásért fizetnének 15, kisebbekben 10, legkisebbekben 5 fl. pgób. évenként. A' magyarországi taksák ezeknél nagyobbak, de ott a' helységek is sokkal kiterjedtebbek a' mi kis falunknál, 's a' kereskedés élénkebb. Egy gr. k. h. A'

szabad kereskedés elvének pártolója, 's épen ezen elvből indulva ki, indítványozta az urbéresek természetvényeinek szabad árulhatását. De abban, mit az előtte szólott javasol, nem egyezik meg; mert ha ezt meghatározzuk, akkor a' koresmárlási jog és minden egyéb regale hasonlóképen ki lehetne téve annak, hogy bizonyos taksáért a' parasztnak átengedessék. Midőn mi, ugymond, a' boltnyithatásért 5 p. flot határozzunk, a' földesurat károsíthatjuk meg, mert ugyanaz neki más körülmények közt 50, vagy 100 flot is kamatozhat: megmarad a' határozat mellett. Egy más gr. kir. h. Hasonló értelemben szólott. Tordam. e. k. A' r. bizott. munkálat sokkal előbbrelátó volt, mint mi, mert a' boltokról egy szót sem szólott. Az országban néhol vannak boltok, másutt nincsenek; ezekhez a' földesuraknak semmi köze nem volt, azért a' bizott. munkálat megemlítésüket merőben el is mellőzte. De miután most orsz. gyűlésig a' boltnyitási regaléva tétetett, ez egy tetemes megszorítás az urbéres osztályra nézve, mit csak ugy lehet korlátozni, ha a' boltnyitást bizonyos taxa mellett az urbéreseknek is megengedjük. — Udvarhelyszék e. k. Ugy hiszi, az urbéresi osztálynak, mint a' földesuraknak is, a' mint szükségük növekednek, ugy szükségessé válik a' helységben bizonyos kemékkel kiállított bolt. A' szabad kereskedést szóló is pártolja, de midőn ezt teszi, nem tud regalét pártolni, mert ezek egymással mint tűz a' vízzel ellenkeznek. Egy kir. hiv. ur Brassóvidék követét arról vádolta, hogy midőn a' töresvári uradalomra nézve nem a' legszabadabb szellemben nyilatkozott, azt önéredekéből tette. Már ha azon kiváltságos osztály, mely mult orsz. gyűlésen kimondotta, hogy a' czéheket limitálni kell, most maga magát akarja czéhhé alakítani, ez, nem tudja szóló, mily következetesség? Valóságga a' csizmadia czéhhé nem oly veszedelmes, mint egy illy kereskedelmi czéhhé, mely az urbérest oda vinné, hogy nem a' földesur venné a' boltnyitási hasznát, hanem tisztjei zsarolnák a' jobbágyot; mert a' nagyobb birtokos soha sem tudja: mit csinál a' tisztartó; ez az utolsó boeskort is méregdrágán adná el a' parasztnak. Mi, így végzé, a' legnagyobb következetlenséget követnők el, ha magunk állítunk czéhhé, midőn a' létező czéhhéknél is eltörőlésen kellene működünk. Szamosújvár k.: A' kk. és rr. mult ülésen elhatározták, hogy a' boltnyitási a' földesurat illeti. Szóló e' határozat ellen nem akar nyilatkozni, mert megszoká tisztelni a' megalakult végzéseket; de megragadja az alkalmat, melyet nyujta Fogarasy. e. k. azon indítványa, miszerint a' boltnyitási bizonyos taxa mellett engedessék meg az urbéreseknek. Ez nem oly különös indítvány, mint a' miilyennek látszik első tekintetre. Sokkal nevezetesebb regálék vannak, ugymond, adománylevélnek fogva is, melyeknek használatában a' kk. és rr. az urbéresi osztályt meghagyták. Nem mondja szóló, hogy Magyarország talán testvéri osztályt tett akkor, midőn az urbéri törvényeket hozta, de szem előtt tartotta azon elvet, melyet mi magunkkal hoztunk, t. i. az urbéres sorsán ha nem könnyíteni, de semmi esetre nem nehezíteni az urbéri által; magunkkal hoztunk, miszerint azon hasznovételek gyakorlatában, melyekben az urbéresek törvény és szokásnál fogva megváltak, ezután is meghagyassanak. Ezen két elv birja szóló a' fogarasy indítvány pártolására. Hiszen t. kk. és rr. a' koresmárlási jog törvény- és adománylevélből regale, és a' kk. és rr. az urbéresi osztálynak azon jog használatát megadták; a' megszárlási jog regale, és bizonyos körülmények közt, ha a' birtokos húst vágatni nem akar vagy nem tudna, az urbéres húst mérhet; a' ser- és pálinkafőzés jogát hasonlóan átengedték; sőt mi némely tekintetben kedvezőbbek voltak az urbéresek iránt, mint Magyarország, mert ott pálinkafőzés csak bizonyos taxa mellett van megengedve. Már előttünk állván a' kérdés, a' boltnyitási joggal mi történjék? midőn kimondatik, hogy a' boltnyitási jog nem illeti az urbérest, hanem a' földesurát, azt bizonyos taxa mellett az urbéresnek átengedni igen méltányos. s eddigi urbéri elveinkkel összeegyeztethető. Azért szóló az indítványt pártolja, bűnnek tartaná nem pártolni, 's nem lenne hű azon érdek iránt, melyet képviselni szerencsés, az ipar és kereskedés érdeke iránt. Felolvassa szóló a' magyarországi urbérről azon osztályzatot, mely a' boltnyitásra nézve megállítatott. Itt is ki van mondva, hogy a' boltnyitási birtokosi jog, de utána van téve: hogy azonban ezen boltnyitási jognak megszorítása ártalmas ne legyen, meghatározatik, hogy minden urbéres bizonyos taxa mellett boltot nyithasson, sőt azt arendába adhassa, és más által is gyakorolhassa, három osztály állítván meg. Oly első rendű boltoktól, melyekben jelesebb és középszerű posztó- és selyemkelmék, első kézből bevásárolt nemesebb portékák árulhatnak, 20 pfr. taxa; másodrendű boltoktól, melyek az országuton kívül esnek, 15 pfr.; a' harmadrendűektől évenként 10 fr. taxa fizetessék. Ezen három osztály van Magyarországon megállítva. Innen láthatják a' kk. és rr. hogy a' két első rendű boltok olyanok, minőket hazánkban keveset lehet találni. Ezen szempontból a' taxáknak illy nagy mennyisége nálunk nem alkalmazható; azért a' Fogarasy. által

indítványozott 3 osztályhoz még egy negyediket adna, melyben a boltnyitási taxa csak 2 pfr. lenne. Egyébiránt a fogarasi indítványt pártolja. Alsóf. főisp. A közelebbi ülésben határozták a kk. és rr., hogy a boltnyitási regale; most jegyzőkönyvolvasáskor azt mondják, hogy bizonyos taxa mellett engedték meg az urbéreseknek is. Ez az előbbi határozattal merőben ellenkezik; ha tanácskozni kívánnak fölötté, méltóztassék elnök ő nmlga. előleges tanácskozásra kitűzni. Egy kir. hiv. osztozik e kívánatban.

Marosszéki e. köv.: A múlt ülésben, midőn előlön határozta, hogy a boltnyitási jog regale, nem hogy előlegesen tanácskoztunk volna róla, sőt még eszünkbe sem jutott, hogy e kérdés fölmerüljön. Ha a taksa-megállítást előleges tanácskozásra kéretik, szóló is előleges tanácskozást kér azon kérdés megvitására: vajjon a boltnyitási regale é vagy nem, mert erről sem tanácskoztak előlegesen. Egyébiránt jegyzőkönyv-hitelesítőskor igen sokszor történt már itt, hogy merőben idegen dolgok mentek a határozatba. A jelentárgya nézve szóló nagyon furcsának látja, hogy most a helyett, hogy a nép valami javadalmat nyerjen, új regale állítatik meg, mely törvényesen sehol kimondva nem volt; még inkább esudálkozik azon, hogy ezen újonnan teremtett regale oly valami hatalmasnak született, hogy a midőn minden más regaléra nézve szabályozást teszünk, ezt mind azok fölül emeljük. Ő e regale-szabályozást, ha egyszer meg van állítva, szükségesnek tartja: mert különben az egész nemesség összeállhat Erdélyben, és megtölthetja minden faluban, hogy senki se áruljon, csak ők. Mindenesetre akár szabályozatik a boltnyitási, akár nem, fentartja jogát ezen új regalé ellenmondván óvását beadhatni. Alsóf. e. k.: Az urbérnek, miről már oly rég tanácskoztunk, legfőbb czélja a köznépen segíteni; ennél fogva nem tud szóló olyanban egyezni, mi az urbéres néposztály sorsát nyomasztóbbá tenné, mint most. Minden monopolium nyomasztó. A városokhoz közel eső faluk szükségüket könnyen beszerezhetik; nehezebb ez a hat hét órányira fekvő helységeknek, hol kisebb rendű boltokban gyertyát, pipát, kötelet 'sat. szoktak árulni. A földesurak teheti, hogy drágán adja ki a boltot árendába 's ez még nem lenne olyan nyomasztó; de teheti azt is, hogy semmi áron nem adja ki, hanem maga kezeli, akkor az urbéres a melly gyertyát jelenleg megvehet egy garason, kénytelen hét krajczárt adni érte. Pártolja Fogarast. Közügyig.: Még a legkedvesebb tárgy is, ha igen sokat emlegetik, utóljára unalmassá válik. Igen ohajtaná, hogy oly dolgok írúnt, melyek miatt a kk. és rr. ket megszólítani az elnök joga, a minden ok nélküli szemrehányások már egyszer megszűnének, 's ne hozatnék fel minden beszéd elején, mit szoktunk tenni akkor, midőn a jegyzőkönyvet felolvassuk. Hallotta szóló mondatni, hogy a törvény a boltnyitást regaléval nem tette. Erre csak azt mondja, hogy legyen bár igaz ez állítás, miután a közelebbi ülésben regalé határozatott, róla többé szó sem lehet. Most az a kérdés: lehet e azon javadalmat limitálni vagy nem? Ha meg lesz, ugymond, határozva, hogy a földesur malmát, sőt jószágát is mennyiben legyen köteles árendába adni, akkor bizonyosan tartozni fog a boltnyitást is kiadni; de addig, míg ez törvény nem rendel, a földesurat abban, hogy minél többet, vagy minél kevesebbet ne vehessen saját javadalmáért, korlátozni nem lehet. Legnyomasztóbb fogna ez lenni az apróbb nemességre nézve. A fogarasi vidéki indítványhoz tehát nem járul.

Zarándm. e. k.: Üdvös dolognak tartja a föld népének minél több alkalmat nyújtani, hogy magán segíthessen. Ennél fogva a fogarasi és szamosújvári indítványt merőben pártolja. Hunyadm. e. k. Utasítása szerint a regalékat, melyekben az urbéres eddigi törvényink szerint nem osztozott, a földesurnál kívánja hagyni. Hallotta, hogy a boltnyitást azért kellene az urbéresnek átengedni, hogy ez által a szabad kereskedésnek mező nyitassék, mert vannak a városoktól távol fekvő helységek. Szóló azért a boltnyitási jogot a parasztnak adni nem kívánja, valamint a jogot mint regalét limitálni sem. Azonban ohajlja, hogy az urbéres némelly apró portékákat, mint boeskor, kötél, gyertya 'sat. boltból kivül taxafizetés nélkül árulhasson. Gr. T. F. nézetét pártolja. Egy gr. kir. hiv. azt állítja, hogy a földesur még fejlődéséhez is folyamodhatik, hogy regaléiban megtartassék, azokban ötlet megosonkítani nem lehet. Azért e tárgyat tanácskozás alá venni nem is kívánja.

Krasznam. e. k. A regalé jogi szempontból igazságtalannak tartja, mert nem volt sehol gyakorlatban 's ha van is valahol, nem törvényes; statusgazdászati szempontból helytelennek, mert a belkereskedést korlátozza; politialis tekintetből rossznak, mert számtalan kibágásra nyújt alkalmat. Ezeknél fogva nem hiszi, hogy azt a törvényhozás másik része elfogadja; azonban miután a kk. és rr. csakugyan regalékat határozták, pártolja Szamosújvárt azon módosítással, hogy a taxák nem pengő, hanem váltópénzben vétessenek. Kolozsm. e. k. Előrebocsátja, hogy azon törvényjavaslatnak, melyről jelenleg tanácskoznak, rubruma szól

azon javadalmakról, melyek az urbérest illetik; talán meg kellene változtatni 's ezt tenni helyébe: azon javadalmakról, melyek ezután a földesurat fogják illetni. Hallott szóló Magyarországra hivatkozni. A múlt ülésben, midőn azt mondtuk, hogy a boltnyitási regale, azt felelték, Magyarországon regale; most midőn mi azt mondjuk, ha már egyszer regale, legyen úgy mint Magyarországon, legyen taxával szabályozva, már most nem akarják követni Magyarországot példáját. Tehát csak addig megyünk Magyarországot példájára, míg önérdekeinknek kedvez, azután nem. Mondatott, hogy bajos taxát határozni, mert ez a többi regaléra is káros befolyású lesz: ez nem áll többek által felhozott okokból; az sem áll, hogy e tárgy nem lett volna előleges tanácskozás alatt, mert épen ezen kérdés fordult elő a követi gyűlésben. Pártolja Fogarast Szamosújvár módosításával. Egy kir. tb. Ki van mondvá, hogy a boltnyitási jog regale; kik ezt elhatározták, mi kezökben van, kieszeszteni nem akarják. Illy tárgyban, miután a jelen ingerültség közepett eredményhez jutni nem reméli, pártolja azon vélekedést, mely előleges tanácskozást kér.

Tordam. e. k. szerint nincs szükség előleges tanácskozásra, mert sokkal fontosabb tárgyak határozattak el itt minden előleges tanácskozás nélkül. Egy k. t. b. nem kíván a felmerült véleményekre és észrevételekre hosszasan válaszolni, hanem figyelmezteti a kk. és rr. ket a tanácskozás alatti tárgy igen nagy fontosságára. Erdélynek tiszta törvénye van, a leop. dipl. hogy Erdélyben szabad kereskedés legyen. Ha a kk. és rr. ezen határozata, mely a közelebbi ülésben keletkezett, legkisebb változtatást nem szenved; ha a városok keblében levő kiváltságos testületek, czéhek, úgy mint földesuri jogok soha semmi módosítás alá nem jöhetnek, kérdi szóló, hol van Erdélyben a szabad kereskedés? Igaz, a múlt ülésben csak az volt kimondva, hogy a boltnyitási földesuri jog, tehát mondhatják, hogy kereskedni szabad, csak hogy bolt nélkül. Ugyde kérdi szóló: hol kereskedjék, a kinek boltja nincs? ha más helységbe megyen, ott más földesur jogába vág. Most talán még nem lenne a népre nézve szerfelett nyomasztó, de jöhet idő, midőn a köznépek több szükségük lesznek, midőn e javadalom igen hasznos lesz a földesurra, és nyomasztó a parasztra nézve, tehát lehet idő, midőn e tárgy sokkal fontosabb lesz, mint most. Azonban elismeri szóló, mikint fontos indokai vannak azoknak is, kik a már megállított regalét limitatio alá vetni nem akarják, mert úgy minden regale limitatio tárgya lenne, 's ekkor hol lesz a határvonal? Illy két ellenkező vélemény állván egymással szemben, sokkal fontosabbnak látja a tárgyat, mintsem véleményét íránta most kifejeznie, 's azt hirtelen eldönteni jónak látja. Előleges tanácskozást kér. Egy más kir. t. b. a szónyegen levő kérdésre azon megjegyzést teszi, hogy mikor a boltnyitási limitatio, ugyanakkor a birtokosok közös joga forog kérdésben, melyről most az indítvány szerint rögtön határozni nem lehetvén, ő is előleges tanácskozást kér. Még azon észrevételt teszi, hogy nagyon hibázunk, ha azt hisszük népünkéről, mely részint nomád, részint földmivelő, hogy ha a boltnyitást limitáljuk, egyszerre kereskedői állásba helyeztük át, mely a polgárisodás fokozatos fejlődésében negyedik stadium. Tévedünk, ha azt gondoljuk, hogy ha a boltnyitást 2 ftot határozzuk, a parasztnak azonnal kereskedővé lesz; korántsem ő lesz, hanem lesz helyette a zsidó, kinek e jogát talán egy félfertály pálinkáért fogna eladni. (Folyt.)

TÁRSULATI ÉLET.

A gyáralapító-társaság 1847-ki rendes közgyűlésének eredménye.

1) A múlt közgyűlés által 200 ezer pflra önállólag tervezett gyapjufonó-gyár felépülve fedél alatt, a felszerelés vég befejezéséhez közel áll, vezetővel és szükséges személyzettel ellátva van 's üzletét f. e. nyár folytatában megkezdendi.

2) A társaság kész pénzben levő tőkéje 96 ezer pflnyi összegben a pesti kereskedelmi bankban letéve áll.

3) A kormányzati személyzet 's annak fizetése rendszerezett; miszerint a gyáralapító-társaság ebeli összes évi költsége 550 pflban állapított meg.

4) Noha a társaság eddig vállalatával 's annak elrendezésével foglalkozván, alaptőkéjét nem gyümöleszethette: mégis az alapítási és három évi kezelési költségei egy földzötetvék, hogy azok miatt részvénytőkéjét legkisebbé sem hiányosítá.

5) Ámbár a részvény-részegek befizetésének vég határideje a jelen közgyűlés napjával elenyészett: az elkészített részlegek befizetésére mégis f. e. nov. 30-ig határozatilag időt engedett a társaság, kiterjesztvén ezen befizethetési engedélyt azon tagokra is, kik mindeddig részvényeiknek csak első részlegét fizették be. Kelt a közgyűlés határozatából, mart. 21. 1847. K u t h y Lajos, egyesületi jegyző.

KÜLFÖLD.

PORTUGÁLIA. A hadi szemlélél, melyet ő felségeik a királynő 's király febr. 21-én az egész udvar, összes miniszterek 's tömérdek nézőség jelenlétében az önkéntes nemzeti zászlóalj fölött tartottak, kellemetlen esemény fordult elő. Alig vonult által a hadsereg, midőn egy fiatal ember kiugrott a néptömegeből 's teli torokkal kiáltva: „Éljen dom Miguel és a szent vallás!“ megragadá egyik zászlóalj vörös lobogóját 's kék posztóval körülhoritá azt, úgy hogy ez által dom Miguel színei támadtak 's azzal elhíltant. Tüstint üzöbe vétetve a lóhátas tisztaktól, védelemnek állott, és Sampajo gróf lovát annyira megsebesíté, hogy az tüstint lerogyott grófstul. Ez dühre lobbanva, kardot rántott 's vágást irányzott a vakmerő fejének hátulsó részére, mi által halálos sebet ejte rajta, mert hallomás szerint az még ugyanazon nap meghalt. A hely színén támadt közingerültség oly nagy volt, hogy csak a király közbejövetele mentheté meg a tettest tüstinti szétdarabolástól.

Febr. 16-án érkezett a lissaboni kikötőbe angol hadi gőzös „Medea“ hozva magával sir Georg Hamilton Seymour új britt követet, ki is 20-án nyert királyi kihallgatásban nyújtá által meghatalmazó oklevelét. Ennek átadásakor a britt felség legőszintébb érzelmei 's hajlandóságáról biztosítá a portugál felségeket. Ha az angol miniszteriség hasonló érzelmeket táplálna, akkor hihetőleg segídekert nyújtana az ország szerencsétlen viszonyainak minél előbbi megszüntetésére. Hogy dom Miguel Rómából elszökött, annak híre Lissabonban már általános, de hogy merend e Portugáliába menni, azon kételkedtek, miután a pártjabeli mozgalmak több helyütt már kudarcot vallottak. Azonban ez még csak egyik oka volna Portugália szomorú helyzetének. Meg van az ezeryi bajjal látogatva.

A kabineti módosítás, mely már némi idő óta közheszd tárgyaul szolgált, végre megvalósult. Sena Azevedo fel lön mentve a pénzügyi 's hadi tárczától, miket egyesülten birt 's előbbire még a Costa Cabral miniszters. idejéből jó emlékezetben álló Tojal gróf, utóbbira, ideiglenes tulajdonságban, a lissaboni főparancsnok, do Ovar báró nevezetett. Lissaboni főparancsnokká Fonte Nova visconde emeltetett, ki a portói májusi lázadás alkalmakor hűség 's erélyességét bebizonyította. Remélik, miszerint ezen 's egyéb történet kinevezések igen üdvösen fognak a közügyekre hatni.

A királynő részéről hadi munkálatok ismét némileg jobban folynak. Povoas tábornok, kinek felső 's alsó Beirában szándokolt fölléptétől a portói forradalmiak igen sokat remélték, várván innen egy általános fölkelést, Mantegashan hirtelen Sola ezredes sergeitől vétetvén körül 's beszorítottván, éji homály ótalma alatt mintegy 300 emberrel majd járhatatlan ösvényen szabadulni kényszerült. 20-án Lamegoba érkezett; miután azonban do Vinhaes visconde sergei a Douron Regoa mellett általkeltek, kénytelennek látta magát legsebes haladásban a folyó bal partján egész san Martinhoig nyomulni, onnan Porto felé hajóra szállandó. Megtisztittatván ekkép az ország a guerilháktól, Sola ezredes ismét Saldanha marsal főtetéséhez csatlakozhatott 's legutóbbi tudósítások indultakor Vizeum felül áll, két napi járásnyira Oliveira de Acemeistől. Lapa ezredes, parancsnoka Saldanha marsal hadseregéből kiküldött másik dandárnak, Povoas tábornokot tovább egész hajóra szálltaig üzvéen, számos embert ölt és sebesített meg csapatából, azonkívül foglyokat is nyere többeket. Casal gróf tábornok, ki das Antas gróf kitérősekor Portóból, Saldanha marsal parancsára kissé visszavonult 's Limapataknál foglalt védpontot, csakhamar ismét előre nyomult a fölkelő vezér ellen, ki, miután alig néhány óráig mulatott Vianában, Barcellosra 's onnan Bragába tért vissza, Almargen báróval egyesülendő 's a portói utat elfoglalandó. Das Antas ezen visszavonultakor állítólag 3 ezredet veszíté, melyek Casal tábornokhoz mentek által. 17-ke óta Saldanha marsal főszállása 6 órányira volt Portótól. A tábornok pedig már 3 órányi távolságban czirkált, hol 18-án maga Saldanha marsal is helyvizsgát tön személyesen, éjjelre hadiszállására térvén vissza. Portóban ezen előnyomulás nagy benyomást ébreszte. Azonban a portói a k folyást erélyesen készünek a védelemhez 's már tábornokot választanak, kire a főparancsnokságot Saldanha közelgésével bizzák.

SPANYOLORSZÁG. A London, Párizs és Madrid közti hírnök-közlekedés ismét nagyon élénk 's főleg két kérdést illet: 1) a közbenjárási tervet Portugáliában donna Mária ingadozó trónjának ismétli gyámolítására; 2) akudozásokat a jövendő spanyol trónöröklés fölött. Anglia egész igyekezete most a sali törvénynek Spanyolországban visszaállítására özpontosul, elhárításaul azon esetnek, hogy a kor. ha Izabella gyermektelen meg találja halmi, Montpensier hercegnőre 's gyermekeire menjen által. Ha ezen közvetlen cél nem lenne kitűzve, akkor a francia kabinet a sali törv. visszaállítását, mi csak a Bourbon ház érdekében fekszik, alig fogna akadályoztatni; azonban az uralkodó kö-

rülmények közt egészen másképp áll a dolog, és Spanyolországban Angliának, mikép azt a madridi válaszfelirati tanácskozások a congressusban eléggé bizonyították, még kevésbé lehet terve keresztülvételét remélni, legalább mig a moderatók kormányon állanak. Egészen másképp alakulhatnának a dolgok, ha a progressisták előbb vagy utóbb ismét többséget nyernének, s egy színezetűkbeli kabinet venné át az igazgatási gyeplőt; aztán mindenesetre lehetséges volna, hogy egy illetén javaslat a cortesben keresztül menjen. És ha Anglia perét Spanyolországban egyszer megnyerné, mellynek tagadhatlanul első szava van ez ügyben, akkor aztán Franciaországnak nem marad több más választása, mint szinte engedni, ha csak Angliával és Spanyolországgal egyszerre meghasonlani nem akarja, mit azonban nem lehet róla fölteni. A sálai törvény visszaállításával — így gondolkozik Anglia — az éjszaki hatalmak egy ohajtása is fogna teljesülni s ezek szinte elismérendik Izabellát, annál inkább, mivel ezen kiegyenlítés következtében hihetőleg mód találtatnék a most kizárt idősebb spanyol Bourbon ágak trónjogaiba leendő viszszaelveztetésére. Mig így munkálkodik a diplomacia, Montemolin gróf párthivei újabb komoly háborúra készülnek Spanyolországban. A párt most némi pénzzel bírván, újabb megfogja erejét feszíteni. Eddigelő csak alárendelt csapatokban lépett föl szilárd szerkezet s valamely külső közönséges bolyegjegy nélkül, mely már magában véve az összes tagokat egy nagy egész részéül feltüntette volna. Most azonban valamennyi carlistai katona egyforma ruházatot nyer, mellyet már egy francia vállalkozó szállítani is kezd. A határon általi behozatal az által is könnyebbült, hogy egy része a spanyol vámöröknek elsőként állomásról azon nyilvánosságot tett fenyegetésére Ros de Eroles carlistavezérnek, miszerint a kezébe kerülendő királyi vám s adótsizketek tüstint agyonlövetendik.

Mart. 7kei madridi lapok ismét egy kabinet-krisisról tudósítanak, s úgy látszik a kabinetváltozás rendes állapotba kezd válni Spanyolországban. Ez uttal Breton tábornok létele forgott a szőnyegen, kit a kabinet Pavia tábornokkal akarta cataloniai főkapitányságban felváltani, továbbá d. Manuel de la Conchának ó castiliai főkapitányára kinevezése, melly két rendbeli végzeményt a királynő aláírni vonakodván, a miniszterek elbocsátatásukat kérték: a királynő azon nap éji 11 óráig még nem határozott. Az anyakirálynő Párizsba elutazása mart. 8kai reggeli 4 órára volt megállapítva. Hallomás szerint a londoni kabinet szigorú viszsza követelendő mindazon előlegezéseket, mellyeket Anglia a don Carlos elleni háború-viselésre Izabella kormányának adott.

ANGLIA.

Hume mindjárt a parlamentnyitás napján jelenté az alsóházban, miszerint nyolczadnapra a ház figyelmét Krakó bekebelezetésére fordítandja s indítványt teend, hogy az évenkénti 100 ezer ft sterling fizetés, mellyel Anglia jelenleg szerződésileg Oroszországnak tartozik, függesztessék föl. Ezen indítványt, melly ismételve halasztatott, mart. 4én hozá Hume fel szőnyegre, határozatul kimondatni kívánván többi közt, hogy az alsóház Krakó státus megszüntetésében nyugtalanul s bosszankodva az 1815ki bécsi szerződések — mint európai béke s jólét alapja megsértését látja s hogy a ház ennek következtében azon véleményben van, miszerint, mintán Oroszország az 1815ki szerződéseket megszegé, a brit kincstárból ez utóbbi számára történő fizetés további intézkedésig függesztessék föl. Sandon lord Hume indítványát egészben pártolá s ezen módot leggyöngédebbnek nevezé Oroszország irányában a rozsálás kimondására. Russell lord kijelenté, miszerint nem egyezhetik meg abban, hogy a ház, eddigi szokástól eltérve, az

ország külföldi ügyeiben, nyilatkozványokat bocsásson ki, jöllehet a főkérdést illetőleg, mellyben ugyanis az 1815ki szerződések megszegte miatt rozsálás mondatik ki, egyetért az indítványozóval. Mi a humeféle indítvány pénzbeli részét illeti, Russell lord egyenesen nyilvánítá, miszerint a szerződött összeget tovább is kell fizetni, ha csak Anglia nem akarja magát Európa szemei előtt lealacsonyítani. Tegyük fel, ezt mondanók az orosz udvarnak — végező szavait a szőlő — igaz, ti megszegtetétek az 1815ki szerződéseket; igaz, ti megsemmisítettedek egy független státust; mi engedjük ezt; de nem fogunk háborúval fenyegetni, nem akarunk Krakóért fegyverhez nyulni; megengedjük, hogy a szabad státus megszűnjék, hogy lakosai örökre veszítsék el függetlenségüket. Hanem mégis akarunk valamit tenni. Ime itt van néhány ezer fontnyi követelésünk irányotokban, ezen fizetést, mellyet eddigelő értékek tettünk, tinvállaitokra vetjük vissza, ilyen módon akarjuk magunkat a szerződésekben ejtett sérelmért megboszulni. Egy ilyen beszéd s eszelekvémód nem illeik Angliához; nem egyeznek meg azon állással, mellyet az Európában bir. Tartsa fena a ház esendes jóváhagyása által egész erejében azon tiltakozást, mellyet a külügyi státustitkár Krakó státus megszüntetése miatt az illető helyekre beadott. Mi ezen egész ügyben nem saját érdekeinket követők; minket az európai nagy közérdek vezérle; mi kívántuk, hogy azon szerződés, melly egy vérontásteli századnak véget vala vetendő, egész ereje s hatásában tartassék fen. Mi ezen véleményt kimondtuk a világ előtt s reméljük jövőben tartózkodni fog hasonló esettől minden hatalom, tudván, hogy Anglia hasonlóságnélküli óvásával találkozandik, miszerint országunk jelleme mócskittatlannul maradjon minden illetén eszelekedettől. A további vitatkozás martius 11kére halasztatott.

Dunavizállás: Budán, mart. 27én: 6'3"3" az 0 fölött.

25ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

Duna-gőzhajózás.

Pestről Bécsig naponként. Indulási idő: reggeli 6 óra.
Pestről Zimonyig: minden kedden **Eszéknel** kikötéssel egy le- mint fölfelé.
 minden pénteken **Tittelnél** kikötéssel egy le- mint fölfelé.
 " **Drenkováig:** minden szerdán és vasárnap.
 Indulási idő: reggeli 6 óra.
 A t. cz. utazók igen kéretnek, hogy utipodgyászukat a gőzös elindulása előtti napon, legfeljebb esti 8 óráig méltóztassanak feladni a hivatalban, mivel indulás napján a hajóra semmiféle podgyász sem vétethetik fel s az ezen nap reggelén feladott pogyászok csak a legközelebb gőzössel küldethetnek el.
 Pest, martiusban 1847.

Gőzhajózási hivatal.

Ölfa-árverés.	a' sillingi rakhelyen 6 öl puha aljafa.
A' cs. kir. család Ráczevi udalma főtisztai hivatalától közhírré tétetik, hogy az alább sorolt uradalmi fa-rakhelyeken levő ö.f.a. folyó évi april hó 7én és 8án közönséges árverés útján kedvező feltételek mellett fog eladatni u. m.	" " 208 „ kemény gömb. fa
April 7kén:	" " 25 „ puha gömbölyűfa.
A' tököll rakhelyen 48 öl kemény hasábfa	April 8kán.
a' esépi " 16 „ „gömbölyűfa	A' makári rakhelyen 291 öl kemény hasábfa
az újfalusi " 54 „ „ hasábfa	" " 973 „ puha hasábfa
" " 640 „ puha hasábfa	" " 17 „ kemény aljafa
" " 20 „ kemény gömb. fa	" " 59 „ „ gömb. fa
" " 57 „ puha	" " 213 „ puha
a' sillingi rakhelyen 427 öl kemény hasábfa	a' lörei rakhelyen 311 „ kemény hasábfa
" " 103 „ puha hasábfa	" " 7 „ kemény aljafa
" " 26 „ kemény aljafa	" " 59 „ kemény gömb. fa

Szálfá-szállítás.
 A' bácsi k. kincst. Ferencz-csatornának következő szálfá-nemekre van ez év folytán szüksége: 4
 480 szál 10 öl hosszabb, vékonyabb végén legalább 9 hüvelyk vastagsággal.
 200 szál 9 öl hosszú, vékonyabb végén legalább 8 hüvelyk vastag.
 180 szál 8 öl hosszú, vékonyabb végén legalább 7 hüvelyk vastag.
 206 szál 7 öl hosszú, vékonyabb végén legalább 6 hüvelyk vastag.
 A' fának egészséges és frisnek kell lenni; s az egész mennyiségnek legalább fele folyó évi april végeig; a' többi rész pedig szinte ez évi május 15ig a' csatornába, illetőleg Monostorzegre szállítandó; mellyeknek meghatározott vastagságuk hiányzik, — ezek száma azonban az egész

mennyiségnek harmadrészt fölül nem haladhatja — a' hiányzó hüvelykekhez aránylag fog az ár csökkenteni.
 Az átvétel után legfeljebb három napra törtenendik a' fizetés.
 Irásba foglaljt lepecsételt ajánlatok ezen felirással:
 „N. N. nek szálfá-szállítási ajánlata“ folyó évi legfeljebb martius 31ig a' zombori k. k. ferencz-csatornai igazgatósághoz intézendők. Minden ajánlatban világosan és érthetőn ki kell téve lenni, hogy az, az ajánkozóra nézve mindjárt kötelező. Csak ekként szerkesztett ajánlatok vétetnek tekintethe.
 A' fentebb említett határnapról kezdve legfeljebb 8 napra fognak, mind a' tulajdonképeni vállalkozó, mint a' többi ajánkozó e' esdó eredvényéről értesítettetni. Zomborban. febr. 17én 1847. 2—3

† **FELSZOLÍTAS.** A' tavaly Olaszokban sikerrel utazott első magyar dalnok- és táncostársaság alulrt igazgatói újabb vállalkoztak s egy a' tavalyinál több tekintetben erősebb dal- és táncostársasággal még e' tavaszon külföldi mintázásra ezljök levén: Német-, Francia-, Angol és viszsza-törőleg Olaszországot megutazni, mellyre nézve a' tavalyi tagok mellé még 4—5 jó hangu fiatal férfi egyed s két magyar táncosnó keres-

tek. Legkivált két magas tenorra levén szükség; a' Pesten találkozik Egressy Béni ur által próbáltatnak meg, a' vidékről ajánkozók hozzáértő énekmeisteri bizonyítvánnyal ellátva bérmentes levéllel értekezhetnek alulrtakkal. — Kelt Pécsen mart. 18án 1847. — Havy Mihály és Szabó József a' külföldre utazó magyar dalnok és tánc-társaság igazgatói. —

Jégverés elleni biztosítás.

A' jégverés ellen kölcsönösen biztosító magyar egyesület alulrt igazgatósága, mint mindenkor, úgy most is köt lességének ismeri, közelgető tavasszal a' t. cz. gazda urakat, saját hasznuk tekintetéből, ezen hazai intézetre figyelmeztetni. Ez intézet fenállásának négy éve alatt kétségbe vonhatlanul jobbat adá jótékonyságának, m rt nem kevesebet mint 331 s ezek közt sok tetemes jégverési kárt térített meg. Van é tehát mezei gazda, ki, a' mult év sűrű esapásra elevenen emlékezve, örömmel nem sietne természet oly hazai intézet által biztosítatni, melly köztiszteletben álló hazafiak kormánya alatt áll? — A' biztosítási díjak ez évben is: I. oszt. 1/2 %, II. oszt. 2 %, III. oszt. 3 %, IV. oszt. 5 % — A' djakon és levélbőren kívül a' biztosítók sem mit sem tartoznak fizetni, sőt a' régiebb biztosítók, a' szabályok értelmében, díjelengedésben részesülnek.

Biztosítások elfogadtatnak Pesten az igazgatóság irodájában (nagyhiduteza Weisz-ház 78. sz. a. 1ső emeletben) és országsherte az intézetnek minden ügynökségei által. — Pesten, 1847. martiusban. — Az egyesület nevében Weisz Bernát Ferencz igazgató. 2—4

Birka eladás. Tekintetes nemes Komárommegyében, szendi majorban Tatához 2 óra járás, 200 darab nemesített nagy fajtájú anyabirkák bányáikkal együtt eladók. Szend, martius 20án 1847. Micheller Jakob bérlő. 2—3

Hirdetvény.

A' főméltóságú magyarkir. udv. k. cs. tárt rendeletéből, a' megüresült váci püspökség részéről közhírré tétetik: hogy az alább megnevezett királyi s földesuri haszonvételek, mellyek iránt a' szerződések, vagy pedig a' házi kezelés folyó év végével megszünendek, a' következők 1848dik évi január 1ső napjától számítandó három egymásután következő esztendőre, folyó évi junius 21kén délelőtt az alább jegyzeti helyeken, felsőbb jóváhagyás fentartása mellett tartandó árverés útján ujonnan bérre adandók lesznek, jelesen:
 I. Vácson, az igazgatói épületben levő uradalmi irodában a' fenemlített napon délelőtti 10 órakor.
 a) Vácson levő ugynevezett fehérhatyú vendégfogadó a' háznál levő veteményes kerttel együtt.
 b) Naszáll hegyben Vác mellett, az 1ső rendű jelenleg Félz József által birtkóbánya.
 c) Alsó-Sáp helységben a' koresma és mészárszék ahoz tartozó némely földekkel és rétekekkel.
 d) Kálló helységbeni vendégfogadó és a' ahoz kapcsolott némely ételembeli szerekkel.
 e) Veres-Egyház helység határában a' kis sz. mlklosi határnál levő, vagyis: a' felső két-kerekű patakmalom. Végre:
 f) A' váci Dunán levő ugynevezett komp köté sziget az abbaui fázesen és rekettyésen kívül.
 II. Alpári helységben az ottani számtartói lakháznál szintazon napon délelőtti 10 órakor:
 a) Az alpári és tiszai közös Tiszarév.
 b) Az alpári tiszapartnak s kikötőhelynek haszonvétele s favalai kereskedésjoga és végre
 c) Az alpári mészárszék.
 Bérleni kívánók a' fölebb kített helyekre s időre, a' szokott száztól számítandó 10 kamatos bányapénzsekkel és biztosítékkal tekintendő értékeikről szülő hiteles bizonyítványokkal ellátva, azon megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy a' bérfeltételek Vácson, az igazgatói hivatalnál, vagy illetőleg Alpáron, az ottani számtartónál, árverés előtt is bármikor megtekinthetők, és hogy a' megígért ársk és bányapénzek is kész ezüst pénzben lesznek letendők. Kelt Vácson, febr. 9én 1847. 2—3

† Szarvasmarha-eladás.

Híresebb szarvasmarha-tenyésztésről eléggé ismértetes szabados Keeskemét városában, kitűnő fajakból származott 40 tehén, 12 tinó, 15 rugott, 12 két éves és 3 bika, s így összesen 82 darab szarvasmarha szabad kézből eladó. — Venni szándékozók szinte Keeskeméten ns Kovács László urnál megjelenni sziveskedjenek. 2—2